

WYROK TRYBUNAŁU (ósma izba)

z dnia 10 marca 2011 r.*

W sprawie C-516/09

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Oberster Gerichtshof (Austria) postanowieniem z dnia 24 listopada 2009 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 11 grudnia 2009 r., w postępowaniu

Tanja Borger

przeciwko

Tiroler Gebietskrankenkasse,

TRYBUNAŁ (ósma izba),

w składzie: K. Schiemann (sprawozdawca), prezes izby, A. Prechal i E. Jarašiūnas, sędziowie,

rzecznik generalny: P. Mengozzi,
sekretarz: A. Calot Escobar,

* Język postępowania: niemiecki.

uwzględniając procedurę pisemną,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu T. Borger przez H. Burmanna, P. Wallnöfera oraz R. Bachera, Rechtsanwälte,
- w imieniu rządu austriackiego przez C. Pesendorfer, działającą w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez V. Kreuzschitzta oraz M. Van Hoofa, działających w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni pojęcia „pracownik najemny” w rozumieniu art. 1 lit. a) rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie,

w brzmieniu zmienionym i zaktualizowanym rozporządzeniem Rady (WE) nr 118/97 z dnia 2 grudnia 1996 r. (Dz.U. 1997, L 28, s. 1), zmienionym rozporządzeniem Rady (WE) nr 1606/98 z dnia 29 czerwca 1998 r. (Dz.U. L 209, s. 1) (zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1408/71”).

- 2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach postępowania toczącego się pomiędzy T. Borger a Tiroler Gebietskrankenkasse w przedmiocie odmowy przyznania T. Borger zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem podczas dodatkowego sześciomiesięcznego urlopu bezpłatnego, z którego skorzystała po upływie dwuletniego ustawowego urlopu po urodzeniu dziecka.

Ramy prawne

Uregulowania Unii

- 3 Artykuł 1 rozporządzenia nr 1408/71 stanowi, że dla celów stosowania tego rozporządzenia:

„a) określenia »pracownik najemny« i »osoba prowadząca działalność na własny rachunek« oznaczają odpowiednio każdą osobę:

- i) [która jest] osoba ubezpieczona w ramach ubezpieczenia obowiązkowego lub fakultatywnego kontynuowanego w odniesieniu do jednego lub więcej [rodzajów] ryzyka w ramach działań systemu zabezpieczenia społecznego dla pracowników najemnych lub osób prowadzących działalność na własny rachunek lub w ramach specjalnego systemu dla urzędników służby cywilnej;

- ii) która jest ubezpieczona obowiązkowo na wypadek jednego lub kilku [rodzajów] ryzyka, odpowiadających działom systemu zabezpieczenia społecznego, do których stosuje się niniejsze rozporządzenie, w ramach systemu zabezpieczenia społecznego stosowanego do wszystkich mieszkańców albo do ogółu ludności czynnej zawodowo, jeżeli ta osoba:
 - może być określona jako pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek ze względu na sposób zarządzania albo finansowania tego systemu

lub

- nie spełniając tych kryteriów, jest ubezpieczona z tytułu ubezpieczenia obowiązkowego lub fakultatywnego kontynuowanego na wypadek innych [rodzajów] ryzyka, określonych w załączniku I, w ramach systemu ustanowionego na rzecz pracowników najemnych i osób prowadzących działalność na własny rachunek lub w ramach systemu określonego w [ppkt] (iii) lub, w przypadku braku takiego systemu w danym państwie członkowskim, jeżeli osoba ta spełnia kryteria definicji podanej w załączniku I;

- iii) która jest ubezpieczona obowiązkowo na wypadek kilku [rodzajów] ryzyka, odpowiadających działom systemu zabezpieczenia społecznego, do których stosuje się niniejsze rozporządzenie, w ramach standardowego systemu dla ogółu ludności wiejskiej, zgodnie z kryteriami określonymi w załączniku I;

iv) która jest ubezpieczona dobrowolnie na wypadek jednego lub kilku [rodzajów] ryzyka, odpowiadających działom, do których stosuje się niniejsze rozporządzenie, w ramach systemu zabezpieczenia społecznego państwa członkowskiego, dla pracowników najemnych i osób prowadzących działalność na własny rachunek lub wszystkich mieszkańców albo niektórych grup mieszkańców:

— jeżeli osoba ta jest zatrudniona lub prowadzi działalność na własny rachunek

lub

— jeśli osoba ta była uprzednio obowiązkowo ubezpieczona na wypadek tego samego [rodzaju] ryzyka w ramach systemu dla pracowników najemnych lub osób prowadzących działalność na własny rachunek w tym samym państwie członkowskim;

[...]”

- 4 Umowa pomiędzy Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi z jednej strony a Konfederacją Szwajcarską z drugiej strony w sprawie swobodnego przepływu osób, podpisana w Luksemburgu w dniu 21 czerwca 1999 r. (Dz.U. 2002, L 114, s. 6), w art. 1 załącznika II, dotyczącego koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego przewiduje:

„1. Umawiające się strony postanawiają stosować w stosunkach między sobą, w obszarze koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, akty prawa wspólnotowego, do których czyni się odesłanie, obowiązujące w dniu podpisania umowy i zmienione postanowieniami sekcji A niniejszego załącznika lub aktami z nim równoważnymi.

2. Pojęcie »państwo(-a) członkowskie« znajdujące się w aktach prawnych, do których odsyła sekcja A niniejszego załącznika, dotyczy, poza państwami objętymi przedmiotowymi aktami prawa wspólnotowego, Szwajcarii”.

- 5 Sekcja A załącznika II odsyła, między innymi, do rozporządzenia nr 1408/71 w brzmieniu zmienionym i zaktualizowanym rozporządzeniem nr 118/97, zmienionym rozporządzeniem nr 1606/98.

Uregulowania krajowe

- 6 Zgodnie z § 15 ust. 1 Mutterschutzgesetz 1979 (ustawy o ochronie macierzyństwa z 1979 r., BGBl. 221/1979), pracownicy przyznaje się na jej wniosek prawo do urlopu bezpłatnego do chwili ukończenia przez jej dziecko dwóch lat, pod warunkiem że dziecko zamieszkuje z nią w jednym gospodarstwie domowym.
- 7 Paragraf 15 ust. 3 tej samej ustawy stanowi, że za zgodą stron stosunku pracy urlop bezpłatny może zostać przedłużony powyżej dwóch lat. Choć skutkiem wspomnianego urlopu jest zachowanie faktycznego stosunku pracy, to jednak pociąga on za sobą zawieszenie – na czas tego urlopu – podstawowych obowiązków wynikających z prawa pracy.
- 8 Na podstawie Kinderbetreuungsgeldgesetz (ustawy o zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem) rodzicowi przysługuje prawo do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem, jeśli między innymi rodzic i dziecko zamieszkują na terytorium austriackim. Jeżeli zasiłek z tytułu opieki nad dzieckiem pobiera tylko jedno z rodziców, prawo do zasiłku wygasa najpóźniej z chwilą ukończenia przez dziecko 30 miesiąca życia.

- 9 Zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 1 Österreichische Allgemeine Sozialversicherungsgesetz (ustawy o austriackim powszechnym ubezpieczeniu społecznym, zwanej dalej „ASVG”) pracownicy zatrudnieni u jednego lub więcej pracodawców podlegają systemowi ubezpieczenia chorobowego, wypadkowego i emerytalnego („pełne ubezpieczenie”).
- 10 W §§ 7 i 8 ASVG wymienione są grupy osób należące jedynie do jednego lub dwóch działów zabezpieczenia społecznego. I tak częściowo ubezpieczone w zakresie ubezpieczenia emerytalnego są, zgodnie z § 8 ust. 1 pkt 2 ASVG, osoby, które w pierwszych 48 miesiącach kalendarzowych po urodzeniu dziecka faktycznie i w przeważającej mierze zajmują się wychowaniem dziecka w kraju, jeśli były one ostatnio ubezpieczone na podstawie niniejszej ustawy w zakresie ubezpieczenia emerytalnego albo nie były dotychczas ubezpieczone w zakresie ubezpieczenia emerytalnego.
- 11 Sąd krajowy uściśla, że w celu uniknięcia dyskryminacji wymóg wychowywania „w kraju” należy rozumieć za spełniony również w przypadku wychowywania dziecka w Szwajcarii.

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

- 12 T. Borger, zamieszkała w Austrii obywatelka austriacka, skorzystała po urodzeniu w dniu 7 stycznia 2006 r. syna z urlopu bezpłatnego do dnia 7 stycznia 2008 r. Następnie uzgodniła ze swoim pracodawcą sześciomiesięczne przedłużenie tego urlopu bezpłatnego do dnia 6 lipca 2008 r.

- 13 W marcu 2007 r. T. Borger przeniosła się ze swoim synem do Szwajcarii, gdzie od 2006 r. pracował jej mąż.
- 14 Tiroler Gebietskrankenkasse wypłacała T. Borger w okresie od dnia 5 marca 2006 r. do dnia 28 lutego 2007 r. zasiłek z tytułu opieki nad dzieckiem, zaś w okresie od dnia 1 marca 2007 r. do dnia 6 stycznia 2008 r. zasiłek wyrównawczy. Jednak wniosek T. Borger o wypłatę zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem oraz o przedłużenie okresu objęcia zabezpieczeniem społecznym o dalsze sześć miesięcy został rozpatrzony negatywnie.
- 15 Decyzją z dnia 18 stycznia 2008 r. Tiroler Gebietskrankenkasse cofnęła uprawnienie do zasiłku wyrównawczego do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem ze skutkiem od dnia 7 stycznia 2008 r. z tym uzasadnieniem, że ponieważ T. Borger nie pozostawała w faktycznym stosunku pracy w Austrii, kompetencję do wypłacania świadczeń rodzinnych posiadała Konfederacja Szwajcarska, gdzie pracował małżonek T. Borger i gdzie mieszkali wszyscy członkowie rodziny.
- 16 Sąd krajowy zauważa, że zgodnie z twierdzeniami Tiroler Gebietskrankenkasse stosunek pracy łączący T. Borger z jej austriackim pracodawcą został rozwiązany bezpośrednio po upływie sześciomiesięcznego dodatkowego urlopu bezpłatnego.
- 17 We wniesionej w dniu 15 lutego 2008 r. skardze T. Borger podniosła, że Tiroler Gebietskrankenkasse jest zobowiązana do wypłaty zasiłku wyrównawczego do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie od dnia 7 stycznia 2008 r. do dnia 6 lipca 2008 r. Utrzymuje ona, że pomimo korzystania w tym okresie z urlopu bezpłatnego, pozostawała wciąż w faktycznym stosunku pracy i z tego powodu winna być nadal uważana za pracownika w rozumieniu rozporządzenia nr 1408/71. Podkreśla, że w okresie wychowywania dziecka należała do austriackiego systemu ubezpieczenia emerytalnego jako osoba częściowo ubezpieczona.

- 18 Sąd pierwszej instancji uwzględnił żądanie skargi T. Borger i zobowiązał Tiroler Gebietskrankenkasse do wypłaty zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem za okres od dnia 7 stycznia 2008 r. do dnia 6 lipca 2008 r.
- 19 Sąd apelacyjny nie uwzględnił odwołania Tiroler Gebietskrankenkasse. Stwierdził on, że osoba, która wychowuje swoje dziecko w pierwszych 48 miesiącach po urodzeniu, należy do systemu obowiązkowego ubezpieczenia emerytalnego jako osoba częściowo ubezpieczona. Stwierdził, że w świetle tego częściowego ubezpieczenia Republika Austrii jest zobowiązana do wypłaty świadczeń rodzinnych, niezależnie od tego, czy po upływie ustawowego okresu urlopu bezpłatnego nadal trwał stosunek pracy.
- 20 Tiroler Gebietskrankenkasse wniosła nadzwyczajną skargę rewizyjną od tego orzeczenia, w której powtórzyła, że T. Borger nie można uważać za pracownika zatrudnionego w Austrii w okresie od dnia 7 stycznia 2008 r. do dnia 6 lipca 2008 r. Przed sądem krajowym podnosi ona ponadto, że T. Borger zwróciła się z wnioskiem o dodatkowy urlop bezpłatny po upływie okresu ustawowego jedynie w celu pobierania świadczeń rodzinnych. Utrzymuje, że częściowe ubezpieczenie emerytalne nie wchodzi w zakres systemu ubezpieczeń społecznych pracowników i że nie można przyznać przymiotu pracownika osobie wychowującej dziecko, jeśli nie istnieje jakikolwiek stosunek pracy.
- 21 T. Borger podnosi natomiast, że przymiot pracownika w rozumieniu rozporządzenia nr 1408/71 zależy jedynie od przynależności do działu zabezpieczenia społecznego pracowników, a w jej przypadku ubezpieczenia emerytalnego czy też ubezpieczenia w razie choroby związanego z zasiłkiem macierzyńskim.

- 22 W postanowieniu odsyłającym Oberster Gerichtshof odwołuje się do orzecznictwa Trybunału (wyroki: z dnia 12 maja 1998 r. w sprawie C-85/96 Martínez Sala, Rec. s. I-2691; z dnia 4 maja 1999 r. w sprawie C-262/96 Sürül, Rec. s. I-2685; z dnia 7 czerwca 2005 r. w sprawie C-543/03 Dodl i Oberhollenzer, Zb.Orz. s. I-5049), z którego jego zdaniem wynika, że decydującym kryterium dla uznania danej osoby za pracownika w rozumieniu rozporządzenia nr 1408/71 jest przynależność do systemu zabezpieczenia społecznego pracowników, natomiast wykonywanie działalności zawodowej pozostaje bez znaczenia, i że urlop bezpłatny trwający określony czas nie może powodować utraty przez daną osobę przymiotu pracownika w rozumieniu rozporządzenia nr 1408/71.
- 23 Zdaniem Oberster Gerichtshof pewne względy przemawiają za tym, że częściowe ubezpieczenie w zakresie ubezpieczenia emerytalnego przewidziane, w odniesieniu do osoby znajdującej się w sytuacji takiej jak T. Borger, w § 8 ust. 1 pkt 2 lit. g) ASVG, nie stanowi przynależności do systemu zabezpieczenia społecznego w rozumieniu rozporządzenia nr 1408/71. Zauważa, że takie ubezpieczenie częściowe istnieje bowiem niezależnie od wcześniejszej albo obecnej działalności zawodowej w charakterze pracownika najemnego albo osoby prowadzącej działalność na własny rachunek.
- 24 W tych okolicznościach Oberster Gerichtshof postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy art. 1 lit. a) rozporządzenia [...] nr 1408/71 należy interpretować w ten sposób, że obejmuje on również – przez okres sześciu miesięcy – osobę, która po upływie ustawowego dwuletniego urlopu bezpłatnego po urodzeniu dziecka skorzystała za zgodą swego pracodawcy z dodatkowego sześciomiesięcznego urlopu bezpłatnego w celu wykorzystania maksymalnego okresu pobierania zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem lub odpowiedniego zasiłku wyrównawczego, a następnie rozwiązała stosunek pracy?

- 2) W przypadku udzielenia na pytanie pierwsze odpowiedzi przeczącej: czy art. 1 lit. a) rozporządzenia [...] nr 1408/71 należy interpretować w ten sposób, że obejmuje on również – przez okres sześciu miesięcy – osobę, która po upływie ustawowego dwuletniego urlopu bezpłatnego skorzystała za zgodą swego pracodawcy z dodatkowego sześciomiesięcznego urlopu bezpłatnego, jeśli w tym czasie pobiera ona zasiłek z tytułu opieki nad dzieckiem lub odpowiedni zasiłek wyrównawczy?”

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

- 25 Przez swoje pytania sąd krajowy zmierza zasadniczo do ustalenia, czy należy uznać, że osoba znajdująca się w takiej sytuacji jak T. Borger posiada, podczas sześciomiesięcznego przedłużenia urlopu bezpłatnego, z którego skorzystała w następstwie urodzenia dziecka, przymiot „pracownika najemnego” w rozumieniu art. 1 lit. a) rozporządzenia nr 1408/71.
- 26 Zgodnie z orzecznictwem osoba posiada przymiot „pracownika” w rozumieniu rozporządzenia nr 1408/71 od chwili, gdy jest ona ubezpieczona, choćby na wypadek tylko jednego rodzaju ryzyka, z tytułu ubezpieczenia obowiązkowego lub fakultatywnego w ramach powszechnego lub szczególnego systemu zabezpieczenia społecznego, o którym mowa w art. 1 lit. a) tego samego rozporządzenia, bez względu na istnienie stosunku pracy (ww. wyrok w sprawie Dodl i Oberhollenzer, pkt 34).
- 27 Sąd krajowy zauważa jednak, że po pierwsze, T. Borger należy do systemu zabezpieczenia społecznego niezależnie od wcześniejszej albo obecnej działalności zawodowej; po drugie, T. Borger rozmyślnie przedłużyła swój urlop bezpłatny za zgodą swego pracodawcy wyłącznie po to, by móc w dalszym ciągu pobierać zasiłek z tytułu opieki nad dzieckiem; po trzecie, sąd krajowy stawia sobie pytanie, czy przynależność T. Borger do systemu ubezpieczenia emerytalnego w Austrii ma rzeczywiście

znaczenie, ponieważ okres wychowywania dziecka uprawniający do częściowego ubezpieczenia T. Borger w tym systemie może nigdy nie być zaliczony w austriackim systemie zabezpieczenia społecznego, w przypadku gdyby wypłata T. Borger emerytury wchodziła w zakres właściwości państwa miejsca jej zamieszkania, w tym przypadku Konfederacji Szwajcarskiej.

- 28 Co się tyczy pierwszej uwagi, wystarczy przypomnieć, że z ww. wyroku w sprawie Dodl i Oberhollenzer wynika, że wykonywanie działalności zawodowej pozostaje bez znaczenia dla podlegania zakresowi podmiotowemu stosowania rozporządzenia nr 1408/71, ponieważ decydującym kryterium w tym względzie jest okoliczność, czy osoba jest ubezpieczona, obowiązkowo lub fakultatywnie, od jednego lub więcej rodzajów ryzyka w ramach powszechnego lub szczególnego systemu zabezpieczenia społecznego, o którym mowa w art. 1 lit. a) tego rozporządzenia (ww. wyrok w sprawie Dodl i Oberhollenzer, pkt 31).
- 29 Co się tyczy drugiej uwagi sądu krajowego, należy stwierdzić, że osobiste motywy przedłużenia urlopu bezpłatnego nie odgrywają żadnej roli, ponieważ zakwalifikowanie do kategorii pracowników najemnych w rozumieniu art. 1 lit. a) rozporządzenia nr 1408/71 zależy od obiektywnego kryterium, to znaczy okoliczności ubezpieczenia, choćby tylko od jednego rodzaju ryzyka, w ramach ubezpieczenia obowiązkowego lub fakultatywnego w powszechnym lub szczególnym systemie zabezpieczenia społecznego, o którym mowa w tym przepisie.
- 30 Wreszcie co się tyczy okoliczności, że w chwili faktycznego skorzystania z prawa do emerytury okresy przynależności do systemu ubezpieczenia emerytalnego w Austrii mogłyby być zaliczone nie w tym państwie, lecz w Szwajcarii, należy zauważyć, jak podnosi Komisja Europejska w swoich uwagach na piśmie, że okoliczność ta nie stoi na przeszkodzie przyznaniu osobie przymiotu pracownika. Możliwość objęcia zakresem podmiotowym stosowania rozporządzenia nr 1408/71 nie zależy bowiem od wystąpienia ryzyka objętego zakresem ochrony, a tym samym od tego, w którym z dwóch państw zostaną zaliczone te okresy w chwili ewentualnego przejścia na

emeryturę, lecz od okoliczności faktycznego ubezpieczenia, choćby tylko od jednego rodzaju ryzyka, w ramach ubezpieczenia obowiązkowego lub fakultatywnego w powszechnym lub szczególnym systemie zabezpieczenia społecznego, o którym mowa w art. 1 lit. a) tego rozporządzenia.

- 31 Trzy podniesione przez sąd krajowy uwagi nie mogą zatem jako takie pozbawiać przymiotu „pracownika” w rozumieniu rozporządzenia nr 1408/71.
- 32 W tym przypadku sąd krajowy zauważa, że ubezpieczenie częściowe w przypadku ubezpieczenia emerytalnego dotyczy, zgodnie z § 8 ust. 1 pkt 2 ASVG, osób, które w pierwszych 48 miesiącach kalendarzowych po urodzeniu dziecka faktycznie i w przeważającej mierze zajmują się wychowaniem dziecka w kraju. W każdym wypadku do sądu krajowego należy dokonanie koniecznych ustaleń celem upewnienia się, że w austriackim porządku prawnym osoba przebywająca na przedłużonym urlopie bezpłatnym, taka jak skarżąca w postępowaniu przed sądem krajowym, pozostaje ubezpieczona w systemie ubezpieczenia emerytalnego i że taka przynależność pozwala uważać tę osobę za ubezpieczoną, choćby tylko od jednego rodzaju ryzyka, w ramach ubezpieczenia obowiązkowego lub fakultatywnego w powszechnym lub szczególnym systemie zabezpieczenia społecznego, o którym mowa w art. 1 lit. a) rozporządzenia nr 1408/71.
- 33 Biorąc powyższe pod uwagę, na przedstawione pytania należy odpowiedzieć w ten sposób, że osobie znajdującej się w sytuacji takiej jak skarżąca w postępowaniu przed sądem krajowym podczas sześciomiesięcznego przedłużenia urlopu bezpłatnego, z którego skorzystała po urodzeniu dziecka, należy przyznać przymiot „pracownika najemnego” w rozumieniu art. 1 lit. a) rozporządzenia nr 1408/71, pod warunkiem że podczas tego okresu osoba ta była ubezpieczona, choćby tylko od jednego rodzaju ryzyka, w ramach ubezpieczenia obowiązkowego lub fakultatywnego w powszechnym lub szczególnym systemie zabezpieczenia społecznego, o którym mowa w art. 1 lit. a) tego rozporządzenia. Do sądu krajowego należy zbadanie, czy warunek ten został spełniony w rozpatrywanym przez niego sporze.

W przedmiocie kosztów

- ³⁴ Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem; do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (ósma izba) orzeka, co następuje:

Osobie znajdującej się w sytuacji takiej jak skarżąca w postępowaniu przed sądem krajowym podczas sześciomiesięcznego przedłużenia urlopu bezpłatnego, z którego skorzystała po urodzeniu dziecka, należy przyznać przymiot „pracownika najemnego” w rozumieniu art. 1 lit. a) rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie, w brzmieniu zmienionym i zaktualizowanym rozporządzeniem Rady (WE) nr 118/97 z dnia 2 grudnia 1996 r., zmienionym rozporządzeniem Rady (WE) nr 1606/98 z dnia 29 czerwca 1998 r., pod warunkiem że podczas tego okresu osoba ta była ubezpieczona, choćby tylko od jednego rodzaju ryzyka, w ramach ubezpieczenia obowiązkowego lub fakultatywnego w powszechnym lub szczególnym systemie zabezpieczenia społecznego, o którym mowa w art. 1 lit. a) rozporządzenia nr 1408/71. Do sądu krajowego należy zbadanie, czy warunek ten został spełniony w rozpatrywanym przez niego sporze.

Podpisy